

1) Aşağıdaki integralerin yakınsak veya iraksaklıklarını inceleyiniz.

a) $\int_0^{\infty} \frac{dx}{(x+2)^{5/2}}$, b) $\int_3^{\infty} \frac{\ln x}{x} dx$, c) $\int \frac{dx}{2^x}$

Cözüm a) $\int_0^{\infty} \frac{dx}{(x+2)^{3/2}} = \lim_{R \rightarrow \infty} \int_0^R \frac{dx}{(x+2)^{3/2}} = \lim_{R \rightarrow \infty} \left(-\frac{2}{x+2} \right)^{1/2}$
 $= \lim_{R \rightarrow \infty} \left(-\frac{2}{R+2} + 1 \right) = +1$ (yakınsak)

b) $\int_3^{\infty} \frac{\ln x}{x} dx = \lim_{R \rightarrow \infty} \int_3^R \frac{\ln x}{x} dx = \lim_{R \rightarrow \infty} \left(\frac{\ln^2 x}{2} \right)_3^R$
 $= \lim_{R \rightarrow \infty} \left(\frac{\ln^2 R}{2} - \frac{\ln^2 3}{2} \right) = \infty - \frac{\ln^2 3}{2} = \infty \Rightarrow \text{iraksak.}$

c) $\int_0^{\infty} \frac{dx}{2^x} = \lim_{R \rightarrow \infty} \int_0^R \left(\frac{1}{2}\right)^x dx = \lim_{R \rightarrow \infty} \left(\frac{\left(\frac{1}{2}\right)^x}{\ln \frac{1}{2}} \right)_0^R$
 $= \lim_{R \rightarrow \infty} \left(-\frac{1}{2 \cdot \ln 2} + \frac{1}{\ln 2} \right) = \frac{1}{\ln 2}$ yakınsak.

2) a) $\int_0^3 \frac{dx}{x^2 - 6x + 8}$, b) $\int_0^{\pi/4} \frac{\cos x}{\sqrt{x}} dx$, c) $\int_0^1 \frac{x^5}{\sqrt{1-x^2}} dx$

Cözüm: a) $\int_0^3 \frac{dx}{x^2 - 6x + 8} \stackrel{\text{D.T.P.}}{=} \int_0^2 \frac{dx}{x^2 - 6x + 8} + \int_2^3 \frac{dx}{x^2 - 6x + 8}$

$f(x) = \frac{1}{x^2 - 6x + 8} \Rightarrow f(2) = \frac{1}{0} = \infty$

 $\int_0^2 \frac{dx}{x^2 - 6x + 8} = \lim_{b \rightarrow 2^-} \int_0^b \frac{dx}{x^2 - 6x + 8} + \lim_{a \rightarrow 2^+} \int_a^3 \frac{dx}{x^2 - 6x + 8}$

$= \lim_{b \rightarrow 2^-} \ln \sqrt{\frac{x-4}{x-2}} \Big|_0^b + \lim_{a \rightarrow 2^+} \ln \sqrt{\frac{x-4}{x-2}} \Big|_a^3$

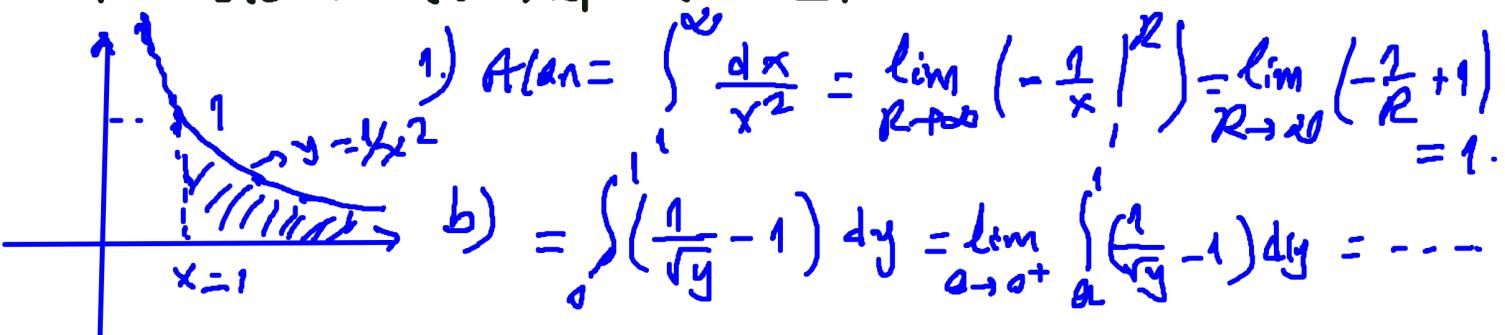
$= \lim_{b \rightarrow 2^-} \left(\ln \sqrt{\frac{b-4}{b-2}} - \ln \sqrt{2} \right) + \lim_{a \rightarrow 2^+} \left[\ln \sqrt{\frac{a-4}{a-2}} - \ln \sqrt{\frac{a-4}{a-2}} \right]$

$= \lim_{b \rightarrow 2^-} \frac{1}{2} \ln \left| \frac{b-4}{b-2} \right| - \frac{1}{2} \ln 2 = \lim_{a \rightarrow 2^+} \frac{1}{2} \ln \left| \frac{a-4}{a-2} \right| \rightarrow \text{iraksak.}$

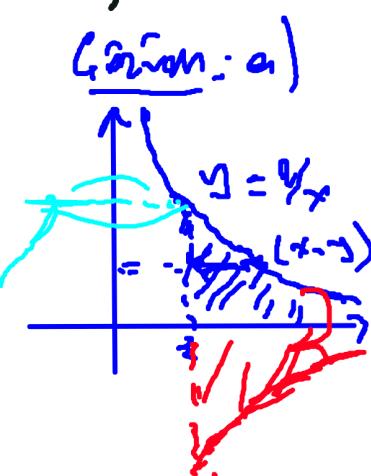
b) $\int_0^{\pi/4} \frac{\cos x}{\sqrt{x}} dx \stackrel{\text{D.T.P.}}{=} \lim_{a \rightarrow 0^+} \int_a^{\pi/4} \frac{\cos x}{\sqrt{x}} dx = \lim_{a \rightarrow 0^+} \left(2 \sin x \right)_a^{\pi/4}$

$$\begin{aligned}
 &= \lim_{a \rightarrow 0^+} \left(2 \sin(\pi/2) - 2 \sin(\pi/4) \right) = 2, \text{ yaktınsak.} \\
 \text{c)} \quad &\int_0^1 \frac{x^5}{\sqrt{1-x^2}} dx \stackrel{\text{4. tip}}{=} \lim_{b \rightarrow 1^-} \int_0^b \frac{x^5}{\sqrt{1-x^2}} dx = \lim_{b \rightarrow 1^-} \int_0^{\sin^{-1}(b)} \frac{\sin^5 t \cdot \cos t dt}{\cos t} \\
 &= \lim_{b \rightarrow 1^-} \left\{ (\sin^2 t)^2 \cdot \sin t dt \right\} = \lim_{b \rightarrow 1^-} \int_0^{\sin^{-1}(b)} (1-\cos^2 t)^2 \cdot \sin t dt \\
 &= \lim_{b \rightarrow 1^-} \left(-\cos t + \frac{2}{3} \cos^3 t - \frac{1}{5} \cos^5 t \right) \Big|_{\sin^{-1}(b)} \\
 &= \lim_{b \rightarrow 1^-} \left(-\cos(\sin^{-1}b) + \frac{2}{3} \cos^3(\sin^{-1}b) - \frac{1}{5} \cos^5(\sin^{-1}b) \right) + \frac{8}{15} \\
 &= \left(-\cos(\pi/2) + \frac{2}{3} \cos^3(\pi/2) - \frac{1}{5} \cos^5(\pi/2) \right) + \frac{8}{15} = \frac{8}{15} \text{ yaktı.} \\
 3) \quad &\int_{-\infty}^2 \frac{4x^2 - 3}{5 \cdot \sqrt{x^2}} dx \left(\begin{array}{l} \rightarrow \text{Hem I.} \\ \text{hem de II. tip} \end{array} \right) = \int_{-\infty}^{-1} \frac{4x^2 - 3}{5 \cdot \sqrt{x^2}} dx + \int_{-1}^0 \frac{4x^2 - 3}{5 \cdot |x|} dx + \int_0^2 \frac{4x^2 - 3}{5 \cdot |x|} dx \\
 &= \lim_{B \rightarrow -\infty} \int_B^{-1} \frac{4x^2 - 3}{5 \cdot |x|} dx + \lim_{b \rightarrow 0^+} \int_{-1}^b \frac{4x^2 - 3}{5 \cdot |x|} dx + \lim_{a \rightarrow 0^+} \int_a^2 \frac{4x^2 - 3}{5 \cdot |x|} dx \\
 &= \lim_{B \rightarrow -\infty} \frac{1}{5} \int_B^{-1} \frac{4x^2 - 3}{-x} dx + \lim_{b \rightarrow 0^+} \int_{-1}^b \frac{4x^2 - 3}{-x} dx + \lim_{a \rightarrow 0^+} \frac{1}{5} \int_a^2 \frac{4x^2 - 3}{x} dx \\
 &= \frac{1}{5} \left[\lim_{B \rightarrow -\infty} \int_B^{-1} \left(-4x + \frac{3}{x} \right) dx + \lim_{b \rightarrow 0^+} \int_{-1}^b \left(-4x + \frac{3}{x} \right) dx + \lim_{a \rightarrow 0^+} \int_a^2 \left(4x - \frac{3}{x} \right) dx \right] \\
 &= \frac{1}{5} \left[\lim_{B \rightarrow -\infty} \left(-2x^2 + 3 \ln|x| \Big|_{-1}^B \right) + \lim_{b \rightarrow 0^+} \left(-2x^2 + 3 \ln|x| \Big|_{-1}^b \right) + \lim_{a \rightarrow 0^+} \left(2x^2 - 3 \ln|x| \Big|_a^2 \right) \right] \\
 &= \dots
 \end{aligned}$$

4) $y = \sqrt{x^2}$ eğrisi, $x=1$ doğrusu ve $x-c$ kesen yile birlikte bulunan bölgenin alanını (varsayı) bulunuz.

- 5) $y = \frac{1}{x}$, $x = 1$ ve x -ekseniyle belirlenen bölgenin
 a) alanını, b) x -ekseni etrafında döndürme cisminin hacmini
 c) y -ekseni etrafında döndürme.

$$\text{Alan} = \int_1^{\infty} \frac{dx}{x} = \lim_{R \rightarrow \infty} \left(\ln x \Big|_1^R \right) = \lim_{R \rightarrow \infty} (\ln R - 0) = \lim_{R \rightarrow \infty} \ln R = +\infty \quad \text{irakcah, yah}$$

$$\text{b) } V_{ox} = \pi \int_1^{\infty} y^2 dx = \pi \int_1^{\infty} \frac{1}{x^2} dx$$

$$= \pi \cdot \lim_{R \rightarrow \infty} \int_1^R \frac{1}{x^2} dx = \pi \lim_{R \rightarrow \infty} \left(-\frac{1}{x} \Big|_1^R \right) = \pi \quad (\text{yakınsak})$$

$$\text{c) } V_{oy} = 2\pi \int_1^{\infty} x \cdot y dx = 2\pi \int_1^{\infty} (x-1) \frac{1}{x} dx = 2\pi \lim_{R \rightarrow \infty} \int_1^R (1 - \frac{1}{x}) dx$$

$$= 2\pi \lim_{R \rightarrow \infty} \left(x - \ln x \Big|_1^R \right) = 2\pi \lim_{R \rightarrow \infty} (R - \ln R - 1) = 1 \text{ irakcah}$$

D3h: $V_{oy} = \pi \int_0^{\infty} \left(\frac{1}{y^2} - 1 \right) dy = \dots$

$$6) \int_0^{\infty} e^{-x^2} dx = \frac{\sqrt{\pi}}{2} \Rightarrow \int_0^{\infty} x^4 \cdot e^{-x^2} dx = ?$$

$$\int_0^{\infty} x^4 \cdot e^{-x^2} dx = \lim_{R \rightarrow \infty} \left[\int_0^R x^4 e^{-x^2} dx \right] = \lim_{R \rightarrow \infty} \left[-\frac{x^3}{2} e^{-x^2} + \frac{3}{2} \int_0^R x^2 e^{-x^2} dx \right]$$

$$u = x^3 \rightarrow du = 3x^2 dx$$

$$dv = x^2 e^{-x^2} dx \rightarrow v = -\frac{1}{2} e^{-x^2}$$

$$u = x^2 \rightarrow du = 2x dx$$

$$dv = x^2 e^{-x^2} dx \rightarrow v = -\frac{1}{2} e^{-x^2}$$

$$= \lim_{R \rightarrow \infty} \left[-\frac{x^3}{2} e^{-x^2} - \frac{3}{4} x^2 e^{-x^2} \Big|_0^R + \frac{3}{4} \int_0^R x^2 e^{-x^2} dx \right]$$

$$= \lim_{R \rightarrow \infty} \left[-\frac{R^3}{2} e^{-R^2} - \frac{3}{4} R e^{-R^2} + 0 \right] + \frac{3}{4} \lim_{R \rightarrow \infty} \int_0^R x^2 e^{-x^2} dx$$

$$= -\frac{1}{2} \lim_{R \rightarrow \infty} \frac{R^3}{e^{R^2}} - \frac{3}{4} \lim_{R \rightarrow \infty} \frac{R}{e^{R^2}} + \frac{3}{4} \int_0^{\infty} x^2 e^{-x^2} dx$$

$$= 0 + 0 + \frac{3}{4} \int_0^{\infty} x^2 e^{-x^2} dx = \frac{3}{4} \cdot \frac{\sqrt{\pi}}{2} = \frac{3}{8} \sqrt{\pi} \text{ bulunur.}$$

$$7) \int_0^{\infty} \frac{dx}{\sqrt{x+x^3}}$$

integralının yakınsaklı veya iraksaklılığını inceltin.

Cözüm: $\int_0^{\infty} \frac{dx}{\sqrt{x+x^3}} = \boxed{\int_0^1 \frac{dx}{\sqrt{x+x^3}}} + \boxed{\int_1^{\infty} \frac{dx}{\sqrt{x+x^3}}} \rightarrow I_1 + I_2$

I₁ tip *I₂ tip*

Hesaplamayı integralsel.

I_1 için; $\forall x \in (0,1]$ olmak üzere $f(x) = \frac{1}{\sqrt{x+x^3}} \leq \frac{1}{\sqrt{x}} \leq \frac{1}{\sqrt{x}}$ ve
 $\int_0^1 \frac{dx}{\sqrt{x}} = \int_0^1 \frac{dx}{x^{1/2}}$ olup, $\int_0^1 \frac{dx}{x^{1/2}}$ I. tip hasolmayan
gereğidir ($p=1/2 < 1 \Rightarrow$ yakınsak) yakınsaktır
 $\int_0^1 \frac{dx}{\sqrt{x+x^3}}$ int. de yakınsak olur.

I_2 için: $\forall x \in [1, \infty)$ olmak üzere $f(x) = \frac{1}{\sqrt{x+x^3}} \leq \frac{1}{\sqrt{x^3}} = \frac{1}{x^{3/2}}$ dir,
ve de $\int_1^\infty \frac{dx}{x^{3/2}}$ I. tip hasolmayan integrali, yine
 $\int_1^\infty \frac{dx}{\sqrt{x+x^3}}$ P-testi gereğidir ($p=3/2 > 1 \Rightarrow$ yak.) yakınsak
olduğundan $\int_0^1 \frac{dx}{\sqrt{x+x^3}}$ de yakınsak olur. Bu durumda
hem I_1 ve hem de I_2 integraleri yakınsak olduğundan
 $I_1 + I_2 = \int_0^\infty \frac{dx}{\sqrt{x+x^3}}$ int. de yakınsak olur.

8) $\int_0^1 \frac{dx}{x-\sin x}$ integralinin yakınsak veya iraksaklığını inceleyiniz.

Cözüm: $x \in (0,1]$ için $f(x) = \frac{1}{x-\sin x}$, $f(0) = \frac{1}{0} = \infty$ olduğum
dan II. tip hasolmayan integralidir.

Her $x \in (0,1]$ için $\sin x \leq x$ olduğundan, $0 \leq x-\sin x$
 $\Rightarrow \frac{1}{x-\sin x} = \frac{1}{x(1-\frac{\sin x}{x})}$ ve $0 < x \leq 1$ için $0 < 1-\frac{\sin x}{x} \leq 1$ olduğum
dan, $\frac{1}{x} < \frac{1}{x(1-\frac{\sin x}{x})} = \frac{1}{x-\sin x}$

elde edilir. Diğer yandan; $\int_0^1 \frac{1}{x} dx$, p-testi ($p=1 \leq 1$)
gereğince iraksak olur $\xrightarrow{\text{Kof. Testi}} \int_0^1 \frac{dx}{x-\sin x}$ de iraksak olur.

Üzgeli: $\forall x \in (0,1]$ için $f(x) = \frac{1}{x-\sin x}$, $g(x) = \frac{1}{x^3} \geq 0$ ve

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{x^3}{x-\sin x} = [0/0] \xrightarrow{\text{L'Hop.}} \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{3x^2}{1-\cos x} = [0/0] \xrightarrow{\text{L'Hop.}}$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{6x}{\sin x} = 6 \in (0, \infty) \text{ ve } \int_0^1 \frac{dx}{x^3} \text{ II. tip hasolmayan int.}$$

İrak faktör: $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{f(x)}{x} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{dx}{x} = 1$ de irak faktör.

9) $\int_2^{\infty} \frac{dx}{\ln x}$ in yakınsaklık veya iraksızlığı olduğunu belirle.

Çözüm: $\forall x > 2$ için $\ln x \leq x \Rightarrow \frac{1}{x} \leq \frac{1}{\ln x}$ dir.

Ayrıca $\int_2^{\infty} \frac{dx}{x} = \lim_{R \rightarrow \infty} \int_2^R \frac{dx}{x} = \lim_{R \rightarrow \infty} (\ln R - \ln 2) = \infty$ dir.

Karşılastırma: $\int_2^{\infty} \frac{dx}{\ln x}$ inif. de iraksızdır.

10) $\int_0^1 \frac{e^{-\sqrt{x}}}{\sqrt{x}} dx$ in yakınsaklık veya iraksızlığını incele.

Yüzde, yakınsaksa değerini bulunuz.

Çözüm: $\forall x \in (0, 1]$ için $f(x) = \frac{e^{-\sqrt{x}}}{\sqrt{x}} > 0$ dir ve

$\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{e^{-\sqrt{x}}}{\sqrt{x}} = \lim_{x \rightarrow 0^+} e^{-\sqrt{x}} = e^0 = 1 \in (0, \infty)$ ve de

$\int_0^1 \frac{1}{\sqrt{x}} = \int_0^1 x^{1/2}$ has olmayan (II. tip) integrali p-testi

Çözüm: $\int_0^1 \frac{e^{-\sqrt{x}}}{\sqrt{x}} dx$ inif. de yakınsakdır. 1. zaman,

$\int_0^1 \frac{e^{-\sqrt{x}}}{\sqrt{x}} dx = \lim_{a \rightarrow 0^+} \int_a^1 \frac{e^{-\sqrt{x}}}{\sqrt{x}} dx$ $\begin{array}{l} x=a \quad \sqrt{a}=u \\ u=1 \end{array}$

 $= \lim_{a \rightarrow 0^+} \int_a^1 2 e^{-u} du = \lim_{a \rightarrow 0^+} \left(-2 e^{-u} \right) \Big|_a^1 = \lim_{a \rightarrow 0^+} \left(-2 e^0 + 2 e^{-\sqrt{a}} \right)$
 $= -\frac{2}{e} + 2$ bulunur.

11) $\int_{-\infty}^{\infty} e^{-|x|} dx$ integralinin yek ve iraks. - inceleğiniz

Çözüm: $\int_{-\infty}^{\infty} e^{-|x|} dx = \int_{-\infty}^0 e^{-|x|} dx + \int_0^{\infty} e^{-|x|} dx$

$= \lim_{A \rightarrow -\infty} \int_A^0 e^{-|x|} dx + \lim_{B \rightarrow \infty} \int_0^B e^{-|x|} dx = \lim_{A \rightarrow -\infty} \int_A^0 e^x dx + \lim_{B \rightarrow \infty} \int_0^B e^{-x} dx$

$= \lim_{A \rightarrow -\infty} (e^0 - e^A) + \lim_{B \rightarrow \infty} (-e^B + e^0) = 1 + 1 = 2$ birim

$\Rightarrow$ integral yakınsak ve değeri 2 dir.

$$(2) \int_1^{\infty} \frac{1-e^{-x}}{x} dx \text{ in. nın yakınsaklıktır veya iraksaklığının inceleğiniz.}$$

Cevap: $\forall x \in [1, \infty)$ için $f(x) = \frac{1-e^{-x}}{x}$, $g(x) = 1/x > 0$
 $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{1-e^{-x}}{x} \right) / \frac{1}{x} = \lim_{x \rightarrow \infty} (1-e^{-x}) = 1$

dir. Ayrıca $\int_1^{\infty} g(x) dx = \int_1^{\infty} \frac{1}{x} dx$, I. tipi Hassasayan in.

p -testi ($p=1 \leq 1$) gereği iraksak olur. $\xrightarrow{\text{lim kars. testi}}$

$\int_1^{\infty} \frac{1-e^{-x}}{x} dx$ integrallerde iraksak olur.

$$(3) \int_1^{\infty} \frac{x+3}{(x-1)(x^2+1)} dx = \underbrace{\int_1^2 \frac{x+3}{(x-1)(x^2+1)} dx}_{I_1 \rightarrow \text{II. tip}} + \underbrace{\int_2^{\infty} \frac{x+3}{(x-1)(x^2+1)} dx}_{I_2 \rightarrow \text{I. tip} \text{ olur.}}$$

Öncelikle, $\int \frac{x+3}{(x-1)(x^2+1)} dx = \int \left(\frac{1}{x-1} + \frac{3x+5}{x^2+1} \right) dx$

$$\begin{aligned} x+3 &= A(x^2+1) + (3x+C)(x-1) \\ &= (A+B)x^2 + (B-C)x + A-C \end{aligned} \quad \begin{aligned} &= 2 \ln|x-1| - \int \frac{2x}{x^2+1} dx - \int \frac{dx}{x^2+1} \\ &= \ln \left| \frac{(x-1)^2}{x^2+1} \right| - \text{Arctan} x \text{ dir.} \end{aligned}$$

$$\begin{cases} A+B=1 \\ B-C=1 \\ A-C=3 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} A=2 \\ B=-2 \\ C=-1 \end{cases}$$

$$\begin{aligned} I_1 &= \int_1^2 \frac{x+3}{(x-1)(x^2+1)} dx = \lim_{b \rightarrow 1^+} \int_b^2 \frac{x+3}{(x-1)(x^2+1)} dx = \lim_{b \rightarrow 1^+} \left[\ln \left(\frac{(x-1)^2}{x^2+1} \right) - \text{Arctan} x \right]_b^2 \\ &= \lim_{b \rightarrow 1^+} \left[\left(\ln \frac{1}{5} - \text{Arctan} 2 \right) - \ln \left(\frac{(b-1)^2}{b^2+1} \right) + \text{Arctan} b \right] \\ &= -\ln 5 - \text{Arctan} 2 - \underbrace{\lim_{b \rightarrow 1^+} \ln \left(\frac{(b-1)^2}{b^2+1} \right)}_{+\infty} + \frac{\pi}{4} \Rightarrow \text{iraksak.} \end{aligned}$$

$\Rightarrow I_1$ iraksak olduğunu, $I_1 + I_2 = \int_1^{\infty} \frac{x+3}{(x-1)(x^2+1)} dx$ olur.

$$\begin{aligned} \text{Buradaki } I_2 &= \int_2^{\infty} \frac{x+3}{(x-1)(x^2+1)} dx = \lim_{R \rightarrow \infty} \left[\ln \left(\frac{(x-1)^2}{x^2+1} \right) - \text{Arctan} x \right]_2^R \\ &= \lim_{R \rightarrow \infty} \left[\left(\ln \left(\frac{(R-1)^2}{R^2+1} \right) - \text{Arctan} R - \ln \left(\frac{1}{5} \right) + \text{Arctan} 2 \right) \right] = \ln 1 - \frac{\pi}{2} - \ln 5 + \text{Arctan} 2 \\ &\leq \text{Arctan} 2 - \ln 5 - \frac{\pi}{2} \text{ dir. yakınsaktır.} \end{aligned}$$